

Ljubljana, 3. 9. 2025

Odbor za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano
Dr. Vida Čadonič Špelič, predsednica

ZADEVA: Zahteva za sklic nujne seje Odbora za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano

Na podlagi drugega odstavka 48. člena Poslovnika državnega zbora Poslanska skupina Nova Slovenija – krščanski demokrati zahteva sklic nujne seje Odbora za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano z naslednjo točko dnevnega reda:

»Širjenje bolezni modrikastega jezika (BTV) v Sloveniji«

Obrazložitev:

Februarja 2025 je Uprava za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (UVHVVR) po nekajletnem premoru (nazadnje 4. novembra 2016) pri govedu znova potrdila bolezen modrikastega jezika (BTV), in sicer sev BTV 4, s katerim so se naši rejci v preteklosti že soočili, vendar ga je država z obveznim cepljenjem živali za nekaj časa izkoreninila.

V poslanski skupini Nove Slovenije smo zato nemudoma sklicali nujno sejo Odbora za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, saj bolezen modrikastega jezika angl. bluetongue virus, (BTV), ki jo prenašajo krvosesne mušice iz rodu *Culicoides*, izpostavljeni pa so ji predvsem ovce in govedo, lahko pod vprašaj postavi slovensko živinorejo ali pa povzroči najmanj hudo gospodarsko škodo. Zaradi dobrobiti živali in preprečitve velike gospodarske škode smo že takrat opozarjali, da bi bilo potrebno, da država ponovno zagotovi brezplačno preventivno cepljenje proti BTV takoj, preden mušice postanejo aktivne. Letni strošek cepljenja je leta 2021 (zadnje leto, ko je bilo cepljenje za rejce brezplačno) znašal 4,3 milijona evrov. Opozorili smo tudi, da bo zaradi širjenja bolezni cepivo izredno težko dobiti. Žal je bil naš sklep s strani koalicijskih poslancev zavrnjen.

V zadnjih dveh mesecih se je po Sloveniji začela nevarno in hitro širiti bolezen modrikastega jezika, tokrat sev BTV 8. Bolezen se je razširila praktično po vsej državi. Kot na predsednico parlamentarnega odbora za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano se dnevno obračajo zaskrbljeni in zbegani rejci, saj nimajo nobenih uradnih in aktualnih informacij ne o trenutni razširjenosti bolezni ne o tem, kako naj ravnajo, ko posumijo

nanjo, ne o realni možnostih cepljenja svojih živali. Mnogi, pri katerih so veterinarji odvzeli vzorce sumljivih živali, pa ne dobijo povratne informacije, ali je bolezen pri njih potrjena ali ne.

Stanje na terenu je alarmantno. Smrtnost pri ovcah je visoka. Pri govedu je poginov sicer manj, vendar so posledice dolgotrajne (manjša mlečnost, več splavov...). BTV se širi tako hitro, da veterinarsko higienska služba ne zmore redno odvažati poginjenih živali. Dnevno naj bi VHS pobrala tudi več kot sto živali. Ker vseh kadavrov ni moč ustrezno higiensko odstraniti v doglednem času, se povečuje možnost za širjenje raznih bolezni. Kmetje pa se zaskrbljeni sprašujejo, ali cepivo je na voljo ali ne oziroma kdaj bo nabavljeno?

Uprava za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (UVHVVR) je znova zatajila. UVHVVR je sporočilo za javnost v zvezi z BTV objavila 18. julija letos, ko so prvič pri nas potrdili sev BTV 8, in sicer na dveh gospodarstvih na območju Ilirske Bistrice, ki redita ovce. Potem se ni več oglasila do 20. avgusta, čeprav se je bolezen razširila po domala vsej državi. Iz objave v časniku Dnevnik je mogoče razbrati, da je za zdaj prizanesla le Podravju in Pomurju, drugod pa so razmere dramatične.

UVHVVR je 18. julija javnosti sporočila, da BTV sodi med bolezni kategorije C, za katere Bruselj ne zahteva obveznega programa izkoreninjenja, zato se je odločila, da v zvezi z njo ne bo niti ukrepala niti obveščala in ozaveščala imetnikov živali. Svetovala jim je le preventivno cepljenje ovac in goveda proti sevoma BTV 4 in BTV 8, ki so ju letos že potrdili pri nas, toda cepiva BTV 8 po mojih informacijah v Sloveniji ni. Na voljo naj bi bilo šele konec jeseni, ko bo za cepljenje za letošnjo sezono prepozno. Bo pa nujno za naslednje leto.

UVHVVR je morala pred slabim letom dni vedeti, da sev BTV 8 razsaja po Italiji in da obstaja velika verjetnost, da bo sev prišel tudi do Slovenije. Takrat je bil čas, da bi prišlo do nabave cepiva, kot sem predlagala na odboru 20. 2. 2025, pa sta takratna državna sekretarka Eva Knez in direktorica UVHVVR Vida Znoj dejali, da potrebe po nabavi cepiva ni. DS je dejala: *»Jaz mislim, da je premalo informacij v tem trenutku in jaz ne bi rada kakršnihkoli sklepov sprejemala, ker, kot vidite, cepiva niti ni. Tako da tak sklep bo tudi mogoče malo napačen signal v javnost poslal, da naj kmetje se pač odločajo za cepljenje, cepiva pa sploh nimamo, a ne? Tako da jaz bi si želela, da mi v tem trenutku sklep mogoče damo, da mi preučimo situacijo, da se stroka opredeli, da se ugotovi, kaj je z dobavo cepiv in da potem se pač pogovarjamo naprej. Ne želim si pa zdaj kakršnihkoli sklepov sprejemati, ker informacij nimam zadosti.«*

Pol leta po odboru ima javnost predvsem pa rejci živali premalo informacij. Ve pa se, da je bolezen tu, da živali množično poginjajo, da nastaja huda gospodarska škoda in da država do sedaj ni naredila nič! Predvsem pa, da ni na voljo ustreznega cepiva.

V izjavi uprave iz 20. avgusta lahko izvemo, da je bila bolezen do 18. avgusta potrjena v 44 obratih (31 obratov z drobnico, 12 obratov z govedom in en obrat s kamelidi). Koliko gospodarstev pa je v resnici okuženih, ne ve nihče. Nekateri kmetje sicer opažajo tipične znake bolezni modrikastega jezika, a ker so simptomi blažji, veterinarja niti ne pokličejo. Tako jim nihče ne odredi ukrepov, zato lahko okužene živali nemoteno premikajo in na ta način pride do neobvladljivega širjenja bolezni.

O ukrepih je uprava na svoji spletni strani 20. avgusta objavila splošna in priporočila rejcem, kar pa je očitni premalo in predvsem ni pravilno. V Sloveniji namreč še vedno velja Pravilnik o ukrepih za ugotavljanje, preprečevanje in zatiranje bolezni modrikastega

jezika, Uradni list RS, št. 73/12, ki bi se moral uporabljati, če ni v nasprotju z evropskim pravnim redom. Uprava torej očitno ne spoštuje veljavne zakonodaje in s tem pravne države.

Prav tako je s strani državnih institucij najmanj neodgovorno, da diagnostike, s katero bi potrdili ali ovrgli sum na BTV, ne bo več izvajala, še manj plačevala. To počne le še na ozemlju treh območnih uradov UVHVVR (ptujskega, mariborskega in murskosoboškega), kjer bolezni za zadaj še niso potrdili. Ker pa vsi kmetje terenskega veterinarja ob pojavu simptomov niti ne pokličejo, je samo vprašanje dni, kdaj se bo BTV razširil tudi na preostale tri območne urade.

V preteklosti je bila BTV po evropskih predpisih uvrščena na listo A. Tam so posebno nevarne bolezni živali, za katere je predpisano takojšnje obvezno izkoreninjenje, ki so ga financirali iz evropskega in nacionalnih proračunov. Čeprav je BTV še vedno enako nevarna bolezen in še vedno rejcem povzroča velikansko gospodarsko škodo, so jo, domnevno na zahtevo živinorejsko najmočnejših držav, prestavili na listo C, da bi bilo z njo čim manj stroškov. Toda kljub temu pristojne institucije v večini evropskih držav še vedno poskrbijo za dobavo cepiva proti BTV. Ponekod je cepljenje obvezno, mnoge države rejcem financirajo ali vsaj sofinancirajo stroške cepljenja, nekatere jim tudi povrnejo škodo zaradi izgube živali in zmanjšane proizvodnje, ki je posledica bolezni.

21. avgusta je KGZS na spletni strani objavila, »da je Uprava za varno hrano prepoznala resnost razmer in prisluhnila tudi pobudam Kmetijsko gozdarske zbornice Slovenije ter zagotovila brezplačno cepivo. To je pomemben korak k zaščiti živali, ohranitvi proizvodnje in krepitvi zaupanja rejcev v pomen njihovega dela.«

Dodali so še, da jim je predsednik veterinarske zbornice Tomo Wankmüller zagotovil, da bo cepivo brezplačno, plačljiva bo le storitev cepljenja in pot veterinarja.

Še isti dan pa je izjavo KGZS demantirala UVHVVR. V izjavi za javnost so zapisali, da je UVHVVR na podlagi izkazanega interesa rejcev že spomladi pristopila k nabavi cepiva za bolezen modrikastega jezika (BTV sev 4), o čemer je bila obveščena tudi KGZS. V Sloveniji trenutno ogroža BTV sev 8, ki pa je samoplačljiv. Rejci se morajo v zvezi s cepljenjem proti BTV sevu 8, obrniti na veterinarske ambulante, saj se nabava tega cepiva vrši preko Veterinarske zbornice Slovenije. Ni pa jasno, kdo je sprejel tako odločitev in seveda odgovornost zanjo.

UVHVVR pri tem dodaja, da je glede na izraženo klinično sliko, ki jo povzroča BTV sev 8 predvsem pri drobnici, ter glede na s tem povezano škodo ter razširjenost bolezni v Sloveniji, pristopila k pripravi programa obveznega cepljenja drobnice proti sevom, ki se pojavljajo v Sloveniji in EU (sevi 3, 4 in 8), predvsem z namenom lajšanja klinične slike, zmanjševanja škode ter za zaščito sektorja drobnice in ohranitev avtohtonih pasem.

Cepljenje živali se bi izvajalo v obdobju, ki zagotavlja nastanek imunosti pred začetkom sezone aktivnosti vektorja - torej pozimi. Glede na navedeno bo cepljenje postalo obvezno enkrat februarja. Žal pa ne že leta 2025 kot smo predlagali v NSi, temveč šele v letu 2026. Do takrat lahko le upamo, da v nedavno predstavljeni viziji slovenskega kmetijsko-prehranskega sistema do leta 2040 ne po treba dopolniti, da sta sektorja drobnice in govedoreje pred izumrtjem.

Komisiji za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano predlagamo, da po končani razpravi sprejme naslednje sklepe:

1. Odbor za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano poziva Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano ter UVHVVR, da v najkrajšem možnem času pripravita nacionalni program za obvladovanje bolezni modrikastega jezika.

2. Odbor za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano predlaga Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, da zagotovi rejcem brezplačno cepljenje proti BTV.

3. Odbor za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano predlaga Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, da povrne škodo, ki je nastala rejcem zaradi pojava bolezni modrikastega jezika.

4. Odbor za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano poziva Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano in UVHVVR, da nemudoma uredi odvoz poginjenih živali v skladu s Pravilnikom o izvajanju javne veterinarske službe zbiranja, prevoza, skladiščenja in ravnanja z živalskimi trupli kot vrste živalskih stranskih proizvodov, ki niso namenjeni prehrani ljudi, Uradni list RS, št. 57/23.¹

Predlagamo, da k predlagani točki dnevnega reda povabite:

- Matejo Čalušič, ministrico za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano
- Vido Znoj, generalno direktorico UVHVVR,
- dr. vet. med. Toma Wankmüllerja predsednika upravnega odbora Veterinarske zbornice Slovenije,
- dr. Jožeta Podgorška, predsednika KGZS,
- Romana Savška, predsednika Zveze društev rejcev drobnice Slovenije,
- predstavnika Združenja govedorejcev Slovenije,
- predstavnika rejcev avtohtonih pasem govedi in ovc,
- Branka Tomažiča, državnega svetnika, predsednika Komisije za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

¹ 6. člen

(podrobnejši pogoji prevzema)

(1) Prevzem živalskih trupel s kraja pogina, usmrčitve oziroma zbiranja do vmesnega obrata ali do predelovalnega obrata kategorije 1 ali 2 mora biti opravljen v naslednjem časovnem obdobju:

a) trupla rejnih živali in trupla psov je treba po prijavi pogina prevzeti:

- v 36 urah,
- ko zunanja dnevna temperatura presega 30 °C, v 24 urah;

b) trupla povoženih živali s cest, javne železniške infrastrukture in drugih javnih površin je treba prevzeti v 36 urah po prijavi, če pa zunanja dnevna temperatura presega 30 °C, je treba prevzem opraviti v 24 urah;

c) v primeru suma bolezni živali je treba truplo takoj po prijavi pogina oziroma usmrčitve odpeljati v vmesni obrat NVI, kjer se opravijo patoanatomske preiskave.

(2) Ne glede na prejšnji odstavek je mogoče na gospodarstvu zamrzniti manjše število poginulih novorojenih prašičev, jagnjet in kozličkov ter perutnine, kuncev in rib, če bi bil prevzem v časovnem obdobju iz prejšnjega odstavka ekonomsko neupravičen in če ni podan sum bolezni živali. Zamrzovanje je dovoljeno tudi v primeru hišnih živali, ki so zbrane ali usmrčene v veterinarskih ambulantah, ter v primeru povoženih živali in poginulih živali na javnih površinah, če so zbrane na zbirnem mestu.

(3) V primerih iz prejšnjega odstavka je treba trupla poginulih živali hraniti v posebej za to namenjenih zamrzovalnih napravah, ki so označene v skladu z drugim odstavkom Poglavja II Priloge VIII Uredbe 142/2011/EU in se smejo uporabljati samo za namen iz tega odstavka. Pogostnost prevzema zamrznjenih trupel se prilagodi zamrzovalni kapaciteti.

V imenu predlagatelja bo zahtevo za sklic nujne seje Odbora za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano predstavila poslanka dr. Vida Čadonič Špelič.

Janez Cigler Kralj, vodja PS NSi

Viri:

- *Modrikasti jezik je ušel z vajeti.* Dostopno prek: <https://www.dnevnik.si/novice/slovenija/modrikasti-jezik-je-usel-z-vajeti-2749266/>
- *Modrikasti jezik se širi, pristojni molčijo.* Dostopno prek: <https://www.dnevnik.si/novice/slovenija/modrikasti-jezik-se-siri-pristojni-molcijo-2748967/>
- *Bolezen modrikastega jezika se širi, informacijska kaotičnost se nadaljuje.* Dostopno prek: <https://www.dnevnik.si/novice/slovenija/bolezen-modrikastega-jezika-se-siri-informacijska-kaoticnost-se-nadaljuje-2750885/>
- *Ukrepi glede bolezni modrikastega jezika v Sloveniji.* Dostopno prek: <https://www.gov.si/novice/2025-08-20-ukrepi-glede-bolezni-modrikastega-jezika-v-sloveniji/>
- *Odziv na navedbe Kmetijsko gozdarske zbornice glede brezplačnega cepljenja.* Dostopno prek: <https://www.gov.si/novice/2025-08-21-odziv-na-navedbe-kmetijsko-gozdarske-zbornice-glede-brezplacnega-cepljenja/>
- *Cepivo proti modrikastem jeziku bo brezplačno.* Dostopno prek: <https://www.kgzs.si/novica/cepivo-proti-modrikastem-jeziku-bo-brezplacno-2025-08-21>
- *Poslanska pobuda v zvezi s pojavom bolezni modrikastega jezika v Sloveniji.* Dostopno prek: <https://imss.dz-rs.si/IMiS/ImisAdmin.nsf/ImisnetAgent?OpenAgent&2&DZ-MSS-01/d1d8fbb962879905363e7620f7a672bf0cdb66a093e22c1fe299a06d4ea41626>
- *Pravno informacijski sistem Republike Slovenije:* Pravilnik o ukrepih za ugotavljanje, preprečevanje in zatiranje bolezni modrikastega jezika, Uradni list RS, št. 73/12